TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2024. gada 19. septembris*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Elektronisko komunikāciju tīkli un pakalpojumi – Universālais pakalpojums un lietotāju tiesības – Direktīva 97/33/EK – 5. pants – Direktīva 2002/22/EK – 13. pants – Universālā pakalpojuma saistību finansēšana – Jēdziens "negodīgs" vai "nepamatots" slogs – To struktūru definēšana, kas piedalās šo saistību neto izmaksu finansēšanas mehānismā – Valsts tiesiskais regulējums, kas paredz mobilo sakaru operatoru dalību šajā mehānismā – Kritēriji – Fiksētās telefonijas pakalpojumu un mobilās telefonijas pakalpojumu aizstājamības pakāpe

Lietā C-273/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) iesniegusi ar lēmumu, kurš pieņemts 2023. gada 18. aprīlī un Tiesā reģistrēts 2023. gada 26. aprīlī, tiesvedībā

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

Ministero dello Sviluppo Economico

pret

Telecom Italia SpA,

Vodafone Italia SpA,

piedaloties:

Fastweb SpA,

Wind Tre SpA,

un

Telecom Italia SpA

pret

Vodafone Italia SpA,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

Fastweb SpA,

piedaloties:

Ministero dello Sviluppo Economico,

Tiscali Italia SpA,

BT Italia SpA,

Telecom Italia Sparkle SpA,

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

Wind Tre SpA,

un

Telecom Italia SpA

pret

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

piedaloties:

Fastweb SpA,

Vodafone Italia SpA,

Tiscali Italia SpA,

BT Italia SpA,

Wind Tre SpA,

un

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni

pret

Telecom Italia SpA,

Tiscali Italia SpA,

BT Italia SpA,

Vodafone Italia SpA,

piedaloties:

Wind Tre SpA,

Fastweb SpA,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents), tiesneši T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*], A. Kumins [*A. Kumin*] un I. Ziemele,

ģenerāladvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Telecom Italia SpA* vārdā – *F. S. Cantella*, *M. D'Ostuni*, *F. Lattanzi* un *M. Zotta*, *avvocati*,

– *Vodafone Italia SpA* vārdā – *A. Boso Caretta*, *F. Cintioli* un *F. Merusi*, *avvocati*,

– *Fastweb SpA* vārdā – *E. Pistis*, *avvocata*,

– *Wind Tre SpA* vārdā – *S. Fiorucci* un *R. Santi*, *avvocati*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kam palīdz *B. G. Fiduccia* un *E. De Bonis*, *avvocati dello Stato*,

– Čehijas valdības vārdā – *J. Očková*, *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *E. Garello*, *O. Gariazzo* un *L. Malferrari*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/33/EK (1997. gada 30. jūnijs) par savstarpējo savienojumu telekomunikāciju nozarē universālā pakalpojuma nodrošināšanai un savstarpēju savietojamību, piemērojot atvērtā tīkla nodrošinājuma (ATN) principus (OV 1997, L 199, 32. lpp.), 5. pantu un Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/22/EK (2002. gada 7. marts) par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva) (OV 2002, L 108, 51. lpp.) 13. pantu.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar četriem strīdiem, pirmkārt, starp *Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni* (Komunikāciju regulatīvā iestāde, Itālija; turpmāk tekstā – "*AGCOM*") un *Ministero dello Sviluppo economico* (Ekonomikas attīstības ministrija, Itālija), no vienas puses, un *Telecom Italia SpA* un *Vodafone Italia SpA*, no otras puses, otrkārt, starp *Telecom Italia*, no vienas puses, un *Vodafone Italia* un *Fastweb SpA*, no otras puses, treškārt, starp *Telecom Italia* un *AGCOM* un, ceturtkārt, starp *AGCOM* un *Telecom Italia*, *Tiscali Italia SpA*, *BT Italia SpA* un *Vodafone Italia* par lēmumu, ar ko šī iestāde pārskatījusi jautājumu par tā universālā pakalpojuma neto izmaksu netaisnīgo raksturu, kuru *Telecom Italia* bija uzdots sniegt laikposmā no 1999. līdz 2009. gadam.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 97/33

3 Direktīvas 97/33 2. un 8. apsvērumā bija noteikts:

"(2) tā kā ir nepieciešams vispārējs regulējums savstarpējam savienojumam publiskajā telekomunikāciju tīklā un publiski pieejamajiem telekomunikāciju pakalpojumiem, neatkarīgi no izmantotajām tehnoloģijām, uz kurām tie balstīti, lai Kopienu lietotājiem nodrošinātu sadarbspējīgus visu posmu pakalpojumus; tā kā godīgi, samērīgi un nediskriminējoši savstarpējo savienojumu un savstarpējās savietojamības nosacījumi ir galvenie faktori atvērtu un konkurētspējīgu tirgu attīstības veicināšanai;

[..]

(8) tā kā pienākums sniegt universālo pakalpojumu sekmē Kopienu izvirzītā ekonomiskās un sociālās kohēzijas un teritoriālā taisnīguma mērķa sasniegšanu; tā kā universālā pakalpojuma saistības vienā dalībvalstī var būt vairākām struktūrām; tā kā dalībvalstīm būtu jāveicina tādu jaunu tehnoloģiju kā Integrētais pakalpojumu cipartīkls (*ISDN*) ātra un cik vien iespējams plaša ieviešana; tā kā pašreizējā attīstības stadijā Kopienā *ISDN* nav pieejams visiem lietotājiem un uz to neattiecas šīs direktīvas noteikumi par universālo pakalpojumu; tā kā varētu būt lietderīgi savlaicīgi pārbaudīt, vai *ISDN* ir jābūt daļai no universālā pakalpojuma; tā kā universālā pakalpojuma neto izmaksu aprēķinā pienācīgi jāņem vērā izdevumi un ieņēmumi, kā arī netieša ekonomiskā ietekme un nemateriālie ieguvumi, kas izriet no universālā pakalpojuma sniegšanas, bet tam nevajadzētu traucēt pašreizējam tarifu līdzsvarošanas procesam; tā kā universālā pakalpojuma saistību izmaksas jāaprēķina atbilstoši pārredzamām procedūrām; tā kā universālā pakalpojuma saistību dalīšanu saistītās finanšu iemaksas jānodala no maksām par savstarpēju savienojumu; tā kā, ja universālā pakalpojuma saistības veido netaisnīgu slogu struktūrai, jāļauj dalībvalstīm ieviest mehānismu, kurā fiksētā publiskā sakaru tīkla vai fiksētā publiskā sakaru pakalpojuma universālas nodrošināšanas neto izmaksas tiek dalītas ar citām struktūrām, kas ekspluatē publiskos telekomunikāciju tīklus un/vai publiski pieejamus balss telefonijas pakalpojumus; tā kā tas jādara, ievērojot Kopienu tiesību principus, it īpaši diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principus, un neskarot [EKL 95.] pantu."

4 Šīs direktīvas 1. pantā bija paredzēts:

"Ar šo direktīvu izveido tiesisko regulējumu, kas Kopienā nodrošina telekomunikāciju tīklu savstarpējo savienojumu un it īpaši pakalpojumu sadarbspēju, un universālā pakalpojuma sniegšanu atvērtu konkurences tirgu vidē.

Tās mērķis ir saskaņot noteikumus, kas nodrošina atvērtu un efektīvu publisko telekomunikāciju tīklu un publiski pieejamu telekomunikāciju pakalpojumu savstarpējo savienojumu, kā arī atvērtu un efektīvu piekļuvi šiem tīkliem un pakalpojumiem."

5 Minētās direktīvas 2. panta 1. punkta g) apakšpunktā bija noteikts:

"Šajā direktīvā:

[..]

g) "universālais pakalpojums": noteikts konkrētas kvalitātes pakalpojumu minimālais kopums, kas ir pieejams visiem lietotājiem neatkarīgi no to ģeogrāfiskās atrašanās vietas un, ņemot vērā īpašus valsts nosacījumus, par pieejamu cenu."

6 Atbilstoši šīs pašas direktīvas 5. pantam:

"1. Ja dalībvalsts atbilstoši šī panta noteikumiem konstatē, ka universālā pakalpojuma saistības struktūrai rada netaisnīgu slogu, tā ievieš mehānismu universālā pakalpojuma saistību tīro izmaksu sadalei ar citām struktūrām, kas pārvalda publiskos telekomunikāciju tīklus un publiski pieejamos balss telefonijas pakalpojumus. Dalībvalstis, nosakot veicamos ieguldījumus, pienācīgi ņem vērā pārskatāmības, diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principus. Šādā veidā var tikt finansēti tikai I pielikuma pirmajā daļā ietvertie publiskie telekomunikāciju tīkli un publiski pieejamie telekomunikāciju pakalpojumi.

2. Iespējamie ieguldījumi universālā pakalpojuma saistību izmaksās var būt balstīti uz īpaši šim nolūkam izveidotu mehānismu, ko pārvalda neatkarīga saņēmēju struktūra, un/vai var izpausties kā papildu maksa, kura papildina maksu par savstarpējo savienojumu.

3. Lai noteiktu iespējamo slogu, ko rada universālā pakalpojuma sniegšana, struktūras, kurām ir saistības sniegt universālo pakalpojumu, pēc to valsts regulatīvās iestādes pieprasījuma saskaņā ar III pielikumu aprēķina šādu saistību neto izmaksas. Universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu aprēķinu pārbauda valsts regulatīvā iestāde vai cita kompetenta iestāde, kas ir neatkarīga no telekomunikāciju organizācijas un ko apstiprina valsts regulatīvā iestāde. Saskaņā ar 14. panta 2. punktu izmaksu aprēķina un audita apkopojuma rezultāti ir publiski pieejami.

4. Ja 3. punktā paredzētais neto izmaksu aprēķins to pamato un ņemot vērā iespējamo priekšrocību tirgū, ko gūst struktūra, kas piedāvā universālo pakalpojumu, valsts regulatīvās iestādes noskaidro, vai jāizveido mehānisms universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadalei.

[..]"

7 Direktīvas 97/33 I pielikuma "Publiskie telekomunikāciju tīkli un īpaši publiski pieejami telekomunikāciju pakalpojumi" pirmā daļa attiecās tikai uz fiksētiem publiskiem telefonu tīkliem un fiksētiem publiskiem telefonu pakalpojumiem.

8 Šīs direktīvas III pielikumā bija ietverti noteikumi par balss telefonsakaru universālā pakalpojuma saistību izmaksu aprēķinu, kas paredzēts minētās direktīvas 5. panta 3. punktā.

9 No 2003. gada 25. jūlija Direktīva 97/33 tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV 2002, L 108, 33. lpp.). Tomēr, ņemot vērā pamatlietas faktisko apstākļu rašanās datumu, daļai no šiem faktiem Direktīva 97/33 ir piemērojama *ratione temporis*.

Direktīva 2002/22

10 Direktīvas 2002/22 4., 18., 21. un 23. apsvērumā noteikts:

"(4) Universālā pakalpojuma nodrošināšana (tas ir, noteikta pakalpojumu minimālā kopuma sniegšana visiem lietotājiem par pieejamu cenu) var iekļaut dažu pakalpojumu sniegšanu dažiem lietotājiem par cenām, kas atšķiras no cenām parastos tirgus apstākļos. Tomēr kompensācija uzņēmumiem, kas izraudzīti šādu pakalpojumu sniegšanai šādos apstākļos, nedrīkst izkropļot konkurenci ar noteikumu, ka izraudzītajiem uzņēmumiem kompensāciju piešķir par konkrētajām neto izmaksām, un ar noteikumu, ka neto izmaksu apgrūtinājumu atmaksā neitrālā veidā attiecībā uz konkurenci.

[..]

(18) Dalībvalstīm vajadzības gadījumā būtu jāizveido mehānismi universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu finansēšanai gadījumos, kad tiek parādīts, ka saistības var pildīt tikai ar zaudējumiem vai ar neto izmaksām, kas neatbilst parastiem tirdzniecības standartiem. Ir svarīgi nodrošināt to, ka universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas tiek pienācīgi aprēķinātas un ka finansēšana tiek veikta ar minimālu tirgus kropļošanu un kaitējumu uzņēmumiem, un tā atbilst [EKL] 87. un 88. panta noteikumiem.

[..]

(21) Ja universālā pakalpojuma saistība rada negodīgu apgrūtinājumu uzņēmumam, ir lietderīgi ļaut dalībvalstīm izveidot mehānismus efektīvai neto izmaksu atmaksāšanai. Atmaksāšana no valsts finansējuma veido vienu no universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu atmaksāšanas metodēm. Ir arī saprātīgi noteiktās neto izmaksas atmaksāt no visiem lietotājiem caurredzamā veidā, uzliekot uzņēmumiem nodevas. Dalībvalstīm būtu jāspēj ar dažādu mehānismu palīdzību finansēt universālā pakalpojuma dažādo elementu neto izmaksas un/vai finansēt dažu vai visu elementu neto izmaksas ar viena mehānisma vai abu mehānismu kombinācijas palīdzību. Gadījumā, kad izmaksas tiek atmaksātas ar nodevām, kas uzliktas uzņēmumiem, dalībvalstīm būtu jānodrošina tas, ka piešķiršanas metode starp tām pamatojas uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem un ir saskaņā ar proporcionalitātes principu. Šis princips neliedz dalībvalstīm dot atvieglojumus jauniem dalībniekiem, kas vēl nav ieņēmuši ievērojamu vietu tirgū. Jebkuram finansēšanas mehānismam būtu jānodrošina tas, ka tirgus dalībnieki piedalās tikai universālā pakalpojuma saistību un nevis citu darbību finansēšanā, kas nav tieši saistītas ar universālā pakalpojuma saistību pildīšanu. Atmaksāšanas mehānismos visos gadījumos ir jāievēro Kopienas tiesību principi, un jo īpaši nediskriminācijas un proporcionalitātes likumi

sadales mehānismu gadījumā. Jebkurā finansēšanas mehānismā būtu jānodrošina tas, ka lietotāji vienā dalībvalstī neveic iemaksas citas dalībvalsts universālā pakalpojuma izmaksām, piemēram, veicot zvanus no vienas dalībvalsts uz citu.

[..]

(23) Universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas var sadalīt starp visām vai dažām noteiktām uzņēmumu klasēm. Dalībvalstīm būtu jānodrošina tas, ka sadales mehānismā ir ievērots pārskatāmības, mazākā iespējamā tirgus izkropļojuma, nediskriminācijas un proporcionalitātes princips. Mazākais iespējamais tirgus izkropļojums nozīmē to, ka iemaksas atmaksā tādā veidā, kas cik vien iespējams tiek samazināta finansiālā apgrūtinājuma, kas uzlikts lietotājiem, ietekme, piemēram, sadalot iemaksas iespējami plašāk."

11 Atbilstoši šīs direktīvas 1. panta 1. punktam:

"[..] šī direktīva attiecas uz elektronisko telekomunikāciju tīklu un pakalpojumu nodrošināšanu lietotājiem. Mērķis ir nodrošināt sabiedrībai pieejamu labas kvalitātes pakalpojumu pieejamību Kopienā ar efektīvu konkurenci un izvēli, un risināt jautājumus attiecībā uz apstākļiem, kādos tirgus nepietiekami apmierina patērētāju vajadzības."

12 Minētās direktīvas 3. panta 2. punktā bija paredzēts:

"Dalībvalstis nosaka visefektīvāko un piemērotāko pieeju, lai nodrošinātu universālā pakalpojuma ieviešanu, ievērojot objektivitātes, pārskatāmības, nediskriminācijas un samērīguma principus. Dalībvalstis cenšas samazināt tirgus izkropļošanu, jo īpaši pakalpojumu nodrošināšanu par cenām vai saskaņā ar citiem noteikumiem un nosacījumiem, kas atšķiras no parastiem komerciāliem nosacījumiem, aizsargājot sabiedrības intereses."

13 Šīs pašas direktīvas 8. panta 1. punktā bija noteikts:

"Dalībvalstis var izraudzīties vienu vai vairākus uzņēmumus, lai garantētu universālā pakalpojuma nodrošināšanu [..]".

14 Direktīvas 2002/22 12. pants bija formulēts šādi:

"1. Ja valsts pārvaldes iestādes uzskata, ka universālā pakalpojuma sniegšana, kā noteikts 3. līdz 10. pantā, var radīt negodīgu apgrūtinājumu uzņēmumiem, kas izraudzīti sniegt universālo pakalpojumu, tās var aprēķināt šī pakalpojuma sniegšanas neto izmaksas.

[..]"

15 Šīs direktīvas 13. pantā bija paredzēts:

"1. Ja, pamatojoties uz 12. pantā minēto neto izmaksu aprēķinu, valsts pārvaldes iestādes atklāj, ka uzņēmums ir pakļauts negodīgam apgrūtinājumam, dalībvalstis pēc izraudzītā uzņēmuma pieprasījuma izlemj:

a) ieviest mehānismu, lai kompensētu šim uzņēmumam noteiktās neto izmaksas saskaņā ar pārskatāmiem noteikumiem no valsts finansējuma; un/vai

b) sadalīt universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas starp elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu sniedzējiem.

2. Ja neto izmaksas ir sadalītas saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu, dalībvalstis nosaka sadales mehānismu, ko administrē valsts pārvaldes iestāde vai iestāde, kas ir neatkarīga no saņēmējiem, valsts pārvaldes iestādes pārraudzībā. Var finansēt tikai 3. līdz 10. pantā minēto saistību neto izmaksas, kas ir noteiktas saskaņā ar 12. pantu.

3. Sadales mehānismā ievēro pārskatāmības, mazākā iespējamā tirgus izkropļojuma, nediskriminācijas un samērīguma princips saskaņā ar IV pielikuma B daļas principiem. Dalībvalstis var izlemt nepieprasīt iemaksas no uzņēmumiem, kuru valsts apgrozījums ir mazāks par noteiktu limitu.

[..]"

16 Minētās direktīvas IV pielikumā bija ietverti noteikumi par universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu aprēķinu un izmaksu atlīdzināšanas vai sadales mehānisma ieviešanu atbilstoši šīs pašas direktīvas 12. un 13. pantam.

17 Direktīva 2002/22 ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (OV 2018, L 321, 36. lpp.) atcelta no 2020. gada 21. decembra. Tomēr, ņemot vērā pamatlietas faktisko apstākļu rašanās dienu, daļai no tiem *ratione temporis* piemērojama Direktīva 2002/22.

Itālijas tiesības

18 1997. gada 19. septembra *Decreto del presidente della Repubblica n. 318 – Regolamento per l'attuazione di direttive comunitarie nel settore delle telecomunicazioni* (Republikas prezidenta Dekrēts Nr. 318 par Kopienu direktīvu piemērošanas tiesisko regulējumu telekomunikāciju nozarē, 1997. gada 22. septembra *GURI* Nr. 221 kārtējais pielikums), 3. pantā bija paredzēts:

"[..]

6. Ja saskaņā ar šī panta noteikumiem universālā pakalpojuma sniegšanas saistības ir netaisnīgs slogs struktūrai vai struktūrām, kurām uzdots sniegt šo pakalpojumu, paredz mehānismu šo saistību neto izmaksu sadalīšanai starp šīm struktūrām un citām struktūrām, kas pārvalda publiskos telekomunikāciju tīklus, publiski pieejamu balss telefonijas pakalpojumu sniedzējiem un struktūrām, kuras sniedz mobilo un personālo sakaru pakalpojumus. Šis mehānisms nav piemērojams, ja:

a) universālā pakalpojuma saistību izpilde nerada neto izmaksas;

b) universālā pakalpojuma sniegšanas saistību neto izmaksas nerada netaisnīgu slogu;

c) sadalāmo neto izmaksu apmērs nepamato administratīvās universālā pakalpojuma saistību izpildes sloga sadales un finansēšanas metodes pārvaldības izmaksas.

[..]

11. Pamatojoties uz 7. punktā paredzēto neto izmaksu aprēķinu un 10. punktā paredzēto ziņojumu, [*AGCOM*], ņemot vērā arī iespējamās priekšrocības, kādas tirgū saņem struktūra, kurai jāsniedz universālais pakalpojums, noskaidro, vai universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadales mehānisms ir pamatots. Šādā gadījumā slogs tiek sadalīts, pamatojoties uz objektivitātes, diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principiem [..]."

19 2003. gada 1. augusta *Decreto legislativo n. 259 – Codice delle comunicazioni elettroniche* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 259 par Elektronisko komunikāciju kodeksu, 2003. gada 15. septembra *GURI* Nr. 214 kārtējais pielikums), 62. panta 1. punktā noteikts:

"Ja [*AGCOM*] uzskata, ka šī kodeksa 53.–60. pantā paredzētā universālā pakalpojuma sniegšana var radīt nepamatotu slogu uzņēmumiem, kas izraudzīti šī pakalpojuma sniegšanai, tā paredz šī pakalpojuma neto izmaksu aprēķinu. Šajā nolūkā [*AGCOM*] var:

a) veikt katra universālā pakalpojumu saistības veidojošā elementa neto izmaksu aprēķinu, ņemot tajā vērā iespējamās komercpriekšrocības, ko saņem uzņēmums, kurš izraudzīts universālā pakalpojuma sniegšanai, pamatojoties uz pielikumā Nr. 11 paredzētajiem noteikumiem;

[..]."

20 Šī leģislatīvā dekrēta 63. pants formulēts šādi:

"1. Ja, pamatojoties uz 62. pantā paredzēto neto izmaksu aprēķinu, [*AGCOM*] konstatē, ka izraudzītajam uzņēmumam uzlikts netaisnīgs slogs, tā pēc šī uzņēmuma pieprasījuma neto izmaksas sadala [..] starp elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu sniedzējiem, izmantojot ministrijā izveidotu universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu finansējuma fondu[..].

[..]

3. Izmaksu sadales sistēmai jāatbilst pārskatāmības, mazākā iespējamā tirgus izkropļojuma, diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principiem saskaņā ar pielikuma Nr. 11 2. panta 5., 6. un 7. punktu [..].

[..]"

21 Minētā leģislatīvā dekrēta pielikuma Nr. 11 3. pantā paredzēts:

"[..]

2. Izmaksu sadales mehānisms, kas balstīts uz diskriminācijas aizlieguma, pārskatāmības un samērīguma principiem, ir paredzēts uzņēmumiem, kuri pārvalda publiskus komunikāciju tīklus, kuri sniedz publiski pieejamus telefonu pakalpojumus atkarībā no šo uzņēmumu īstenotās publisko komunikāciju tīklu izmantošanas vai kuri sniedz mobilo un personālo sakaru pakalpojumus valsts mērogā.

[..]

6. Mehānisms, kas paredzēts 2. punktā, nav piemērojams, ja:

a) universālā pakalpojuma saistību izpilde nerada neto izmaksas;

b) universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas nerada netaisnīgu slogu;

c) sadalāmo neto izmaksu apmērs nepamato administratīvās universālā pakalpojuma saistību izpildes sloga sadales un finansēšanas metodes pārvaldības izmaksas."

Pamatlietas un prejudiciālais jautājums

22 2020. gada jūlijā *AGCOM*, kas ir valsts regulatīvā iestāde (turpmāk tekstā – "VRI") Itālijā, ar Lēmumu 263/20/CIR sāka sabiedriskās apspriešanas procesu, lai pārskatītu jautājumu par tā universālā pakalpojuma neto izmaksu netaisnīgo raksturu, kura sniegšana *Telecom Italia* bija noteikta laikposmā no 1999. līdz 2009. gadam.

23 Ar Lēmumu 18/21/CIR *AGCOM* šo procesu pabeidza, uzskatīdama, ka laikposmā no 2002. līdz 2009. gadam universālā pakalpojuma sniegšana radīja netaisnīgas neto izmaksas *Telecom Italia*, tāpēc bija piemērojams pamatlietā aplūkojamajā Itālijas tiesiskajā regulējumā paredzētais sadales mehānisms un tādējādi šajā tiesiskajā regulējumā paredzētajiem operatoriem, tostarp mobilo sakaru operatoriem, bija pienākums piedalīties šo izmaksu finansēšanā.

24 Šajā lēmumā *AGCOM* būtībā precizēja, ka tā pārskatījusi universālā pakalpojuma, ko *Telecom Italia* sniedzis šī sprieduma 22. punktā paredzētajā laikposmā, izņemot 2001. gadu, neto izmaksu netaisnīgo raksturu un ka atšķirībā no agrākiem lēmumiem attiecībā uz šo problemātiku tā saistībā ar jautājumu, vai mobilo sakaru operatoriem jānosaka pienākums piedalīties šajā finansēšanā, neatsaucās uz fiksētās telefonijas pakalpojumu un mobilās telefonijas pakalpojumu aizstājamības pakāpes kritēriju.

25 *AGCOM* uzsvēra – lai gan veiktā tirgus analīze pierādījusi, ka abi šie pakalpojumu veidi nav pilnībā aizstājami un ka tādējādi runa nav par vienotu tirgu, jāsecina tomēr, ka mobilās telefonijas pakalpojumi rada "pieaugošu konkurences spiedienu" uz fiksētās telefonijas pakalpojumiem. *AGCOM* konstatēja, ka šis konkurences spiediens fiksētās telefonijas operatoriem izpaudās kā apjoma un ieņēmumu zaudējums, it īpaši, ja klienti izlemj izmantot tikai savu mobilo telefonu vai izmantot savu mobilo telefonu un saglabāt fiksētā tīkla pakalpojumu, bet izmantot mobilās telefonijas pakalpojumu arī no mājām. *AGCOM* uzskata, ka minētais konkurences spiediens veido tirgus vērtējumu, kas ļauj noteikt, kādā mērā *Telecom Italia* uzliktais slogs bija netaisnīgs.

26 Pēc tam *AGCOM* pārbaudīja tā universālā pakalpojuma neto izmaksu netaisnīgo raksturu, kuru *Telecom Italia* bija pienākums sniegt, veicot konkurences konteksta pārbaudi, šo izmaksu kontroli un pētījumu par minēto izmaksu ekonomisko un finanšu ietekmi.

27 Runājot par konkurences apstākļu pārbaudi, *AGCOM* – pamatojoties uz dokumentu *BEREC update survey on the implementation and application of the universal service provisions – a synthesis of the results*, ko 2017. gada 24. februārī sagatavojusi Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestāde (*BEREC*), – uzskatīja, ka konkurences līmenis tirgū bija jāvērtē, balstoties uz tādiem rādītājiem kā tirgus, kas nodrošina piekļuvi, daļas apjoma un ieņēmumu ziņā, tālruņa datplūsmas apjoms un tālruņa datplūsmas tirgus daļas, savienojuma uzsākšanas un pabeigšanas

pakalpojumu savstarpējas savienojamības pakāpe fiksētās un mobilās telefonijas tīklos, pakalpojumu izplatīšana mobilo sakaru tīklā, priekšrocības, kuras operatori gūst no universālā pakalpojuma pienākumiem, un šo operatoru finansiālā situācija.

28 *Vodafone Italia*, mobilo sakaru operators, kas jau *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) bija apstrīdējis Lēmumu 263/20/CIR, ar kuru *AGCOM* bija sākta sabiedriskā apspriešana, šajā tiesā vērsās ar prasību pret Lēmumu 18/21/CIR, izmantojot papildinātu prasības pieteikumu. *AGCOM*, *Telecom Italia*, *Fastweb* un *Wind Tre SpA* arī iestājās tiesvedībā minētajā tiesā, ko ierosinājis *Vodafone Italia*.

29 *Telecom Italia* arī cēla prasību pret Lēmumu 18/21/CIR *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa), būtībā apgalvojot, ka *AGCOM* nepamatoti uzskatījusi, ka attiecībā uz 1999. un 2000. gadu universālā pakalpojuma neto izmaksas pilnībā bija jāsedz *Telecom Italia*. *Vodafone Italia* iestājās tiesvedībā šajā tiesā, ko ierosinājis *Telecom Italia*, un cēla pretprasību. *AGCOM*, *Telecom Italia*, *Fastweb* un *Wind Tre* iestājās šajā pēdējā tiesvedībā minētajā tiesā.

30 Arī *Fastweb* apstrīdēja šo lēmumu *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa).

31 Ar spriedumu Nr. 1963/2022 šī tiesa daļēji apmierināja *Vodafone Italia* prasību pret minēto lēmumu un to atcēla, jo universālā pakalpojuma neto izmaksu netaisnīgā rakstura pārskatīšanā nebija norādīts pamatojums un nebija veikta izmeklēšana.

32 Ar spriedumu Nr. 2047/2022 minētā tiesa *Fastweb* prasību pret to pašu lēmumu apmierināja to pašu iemeslu dēļ, kas izklāstīti spriedumā Nr. 1963/2022.

33 Ar spriedumu Nr. 2218/2022 tā pati tiesa atzina, ka nav pieņemama prasība, ko *Telecom Italia* iesniedzis pret Lēmumu 18/21/CIR, un *Vodafone Italia* pretprasību apmierināja to pašu iemeslu dēļ, kas izklāstīti spriedumā Nr. 1963/2022.

34 Gan *Telecom Italia*, gan *AGCOM* par spriedumu Nr. 1963/2022 iesniedza apelācijas sūdzības *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija), kas ir iesniedzējtiesa. *Vodafone Italia*, *Wind Tre* un *Fastweb* piedalījās visās apelācijas tiesvedībās šajā tiesā. *Vodafone Italia* turklāt iesniedza pretapelācijas sūdzību par šī sprieduma daļām, ar kurām *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa) noraidījusi daļu tā pamatu. Arī *Fastweb* par minēto spriedumu iesniedza pretapelācijas sūdzību iesniedzējtiesā.

35 Turklāt gan *Telecom Italia*, gan *AGCOM* par spriedumu Nr. 2218/2022 iesniedza apelācijas sūdzības. *Wind Tre*, *Fastweb* un *Vodafone Italia* arī piedalījās visās apelācijas tiesvedībās *Consiglio di Stato* (Valsts padome). Šī pēdējā minētā sabiedrība par šo spriedumu turklāt iesniedza pretapelācijas sūdzību.

36 Iesniedzējtiesa, kas apvienoja šīs četras apelācijas tiesvedības, uzskata, ka tai prioritāri jāizskata *Vodafone Italia* iesniegtās pretapelācijas sūdzības, ar kurām tas būtībā apstrīd *AGCOM* pilnvaras mobilo sakaru operatoriem noteikt pienākumu piedalīties *Telecom Italia* sniegtā universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanā.

37 Savu pretapelācijas sūdzību pamatojumam *Vodafone Italia* būtībā norāda, ka no Komisijas 1996. gada 27. novembra Paziņojuma par telekomunikāciju universālā pakalpojuma izmaksu aprēķināšanas un finansēšanas valsts sistēmu vērtēšanas kritērijiem un vadlīnijām dalībvalstīm par šo sistēmu darbību (COM(96)608 final) (turpmāk tekstā – "1996. gada 27. novembra paziņojums") izriet, ka mobilo sakaru operatoru dalība universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanas mehānismā ir pakļauta nosacījumam, ka pastāv konkurences attiecības, proti, aizstājamības attiecības, starp fiksēto sakaru pakalpojumiem un mobilo sakaru pakalpojumiem. *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa), *Consiglio di Stato* (Valsts padome) un *Corte di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) vairākos lēmumos, kas saistīti ar prasībām, kuras iesniegtas pret iepriekšējiem *AGCOM* lēmumiem par šo izmaksu segšanas sloga sadali, esot uzskatījušas, ka šādas attiecības 1999., 2000., 2002. un 2003. gadā nepastāvēja. Lēmumā 18/21/CIR *AGCOM* šo nosacījumu esot piemērojusi, lai noskaidrotu minēto izmaksu segšanas sloga netaisnīgo raksturu. Turklāt šajos iepriekšējos lēmumos *AGCOM* esot izslēgusi šādu attiecību esamību 2004.–2007. un 2009. gadā.

38 *AGCOM* un *Telecom Italia* apgalvo, ka nedz Savienības tiesībās, nedz Itālijas tiesībās mobilo sakaru operatoru dalība universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanas mehānismā nav pakļauta minētajam nosacījumam. Šiem operatoriem tāpat kā fiksēto sakaru operatoriem esot ļauts sniegt elektroniskās komunikācijas pakalpojumus un tādējādi tiem esot pienākums piedalīties šajā mehānismā. 1996. gada 27. novembra paziņojumā dalībvalstīm tikai esot ļauts izvēlēties iekļaut vai neiekļaut mobilo sakaru operatorus pie tiem, kam jāfinansē šīs izmaksas. Itālijas Republika tāpat kā daudzas citas dalībvalstis esot izvēlējusies tos iekļaut. Turklāt citas tās grupas sabiedrības, kurā ietilpst *Vodafone*, piedalās minēto izmaksu finansēšanā dalībvalstīs, kurās tās ir reģistrētas.

39 Turklāt *AGCOM* un *Telecom Italia* apgalvo, ka mobilo sakaru pakalpojumu izplatīšanas un atbilstošas savstarpējas atkarības pārbaude ir tikai viens no sešiem kritērijiem, ko *AGCOM* piemēro, lai pierādītu universālā pakalpojuma sniegšanas radītā sloga netaisnīgo raksturu, un ka tādēļ, lai gan esot atzīts, ka šī savstarpējā atkarība nav pienācīgi pierādīta, šī netaisnīgā rakstura pārbaudes, ko veikusi *AGCOM*, pamatotība būtu jāvērtē, ņemot vērā piecus citus tās piemērotos kritērijus. *AGCOM* un *Telecom Italia* lūgušas *Consiglio di Stato* (Valsts padome) vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu gadījumā, ja tā vēlētos atkāpties no to atbalstītās tēzes.

40 Iesniedzējtiesa norāda, ka Itālijā universālā pakalpojuma sniegšanu sakaru nozarē nodrošina *Telecom Italia*, agrākais tīklu monopola īpašnieks. Ja šī pakalpojuma sniegšana rada neto izmaksas, proti, ja šī pakalpojuma sniedzēja segtās izmaksas pārsniedz ienākumus, ko tam rada minētā pakalpojuma sniegšana, *AGCOM* jānoskaidro, vai šīs izmaksas ir netaisnīgs slogs šim pakalpojuma sniedzējam, un attiecīgā gadījumā minētās izmaksas jāsadala starp attiecīgās nozares operatoriem.

41 Iesniedzējtiesa uzsver, ka ar 2015. gada 7. jūlija spriedumu *Consiglio di Stato* (Valsts padome) apmierināja prasības, kas celtas pret *AGCOM* lēmumiem, ar kuriem tika atjaunotas procedūras, kas attiecas uz universālā pakalpojuma neto izmaksu sadales mehānisma piemērojamību attiecībā uz 1999., 2000., 2002. un 2003. gadu, proti, Lēmumiem 106/11/CIR, 107/11/CIR, 108/11/CIR un 109/11/CIR, atzīdama, ka nosacījums, kurš attiecas uz fiksētās telefonijas pakalpojumu un mobilās telefonijas pakalpojumu aizstājamības attiecību esamību un no kura ir atkarīga mobilo sakaru operatoru, piemēram, *Vodafone Italia*, dalība universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanas mehānismā, nebija pierādīts.

42 2019. gada 8. oktobra spriedumā *Consiglio di Stato* (Valsts padome) attiecībā uz tiem pašiem gadiem atzina, ka šis nosacījums galu galā ir "maldinošs".

43 Iesniedzējtiesa precizē, ka Itālijas tiesiskajā regulējumā mobilo sakaru operatoru dalība universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanā skaidri nav pakļauta minētajam nosacījumam.

44 Tomēr no *Consiglio di Stato* (Valsts padome) judikatūras izrietēja – tas, vai starp fiksētās telefonijas pakalpojumiem un mobilās telefonijas pakalpojumiem pastāv aizstājamības attiecības, ir kritērijs, kas vajadzīgs, lai noteiktu, vai no universālā pakalpojuma sniegšanas izrietošais slogs, ko uzņemas izraudzītais sniedzējs, ir netaisnīgs.

45 Savā Lēmumā 18/21/CIR *AGCOM* esot skaidri atsaukusies uz šo judikatūru, precizēdama tomēr, ka tā vairs neizmanto šo aizstājamības kritēriju, lai mobilo sakaru operatoriem noteiktu pienākumu piedalīties universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanā. Tāpēc mobilās telefonijas pakalpojumu konkurences spiediena uz fiksētās telefonijas pakalpojumiem analīze, ko *AGCOM* veikusi šajā lēmumā, lielā mērā sakrīt ar šo pakalpojumu aizstājamības analīzi.

46 Savienības tiesības, kas transponētas ar pamatlietā aplūkoto Itālijas tiesisko regulējumu, neļauj sniegt atbildi uz pamatlietās uzdoto jautājumu.

47 Šādos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīva [97/33], it īpaši tās 5. pants, un Direktīva [2002/22], it īpaši tās 13. pants, kas piemērojami *ratione temporis*, kā arī pārskatāmības, mazākā iespējamā tirgus izkropļojuma, diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principi jāinterpretē tādējādi, ka

a) ir pieļaujams, ka ar valsts tiesisko regulējumu mobilo sakaru operatoriem *ex lege* tiek noteikti pienākumi piedalīties no universālā pakalpojuma sniegšanas izrietoša negodīga sloga finansēšanā, nepakļaujot šī pienākuma noteikšanu [VRI] pārbaudei attiecībā uz konkurences vai savstarpējās aizvietojamības attiecību pastāvēšanu starp apgrūtinātajiem operatoriem un šī pakalpojuma sniegšanai izraudzīto operatoru tajā pašā konkrētajā tirgū saskaņā ar konkurences tiesībām;

b) [VRI] sloga negodīguma pārbaudei papildus vai kā alternatīvu fiksētā un mobilā tīkla pakalpojumu savstarpējās aizvietojamības kritērijam var izmantot papildu kritērijus – un, ja jā, tad kādus – lai [mobilo sakaru] operatoriem noteiktu finansēšanas pienākumu?"

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

48 *Vodafone Italia*, *Wind Tre* un *Fastweb* norāda, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams.

49 *Vodafone Italia* uzskata, ka valsts tiesa lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu var iesniegt tikai tad, ja tas ir noteikti vajadzīgs tajā izskatāmā strīda atrisināšanai. No iesniedzējtiesas lēmuma izrietot, ka pamatlietas var atrisināt bez lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo no 1996. gada 27. novembra paziņojuma izriet, ka neesot vajadzības mobilo sakaru operatoriem noteikt pienākumu piedalīties universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanā, ka esot vairāki Itālijas administratīvo tiesu nolēmumi, kas attiecas uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu un kas ieguvuši

res judicata spēku, un tādējādi tas neļaujot šai tiesai pieņemt atšķirīgu nolēmumu, ka Lēmums 18/21/CIR esot pretrunā iepriekšējiem *AGCOM* lēmumiem, no kuriem izriet, ka šajā pirmajā lēmumā paredzētajos laikposmos starp fiksētās telefonijas pakalpojumiem un mobilās telefonijas pakalpojumiem Itālijā nebija konkurences attiecību, un ka *AGCOM* esot zaudējusi savas pilnvaras likt mobilo sakaru operatoriem piedalīties šajā finansēšanā tāpēc, ka laiks, kas pagājis kopš brīža, kad šīs pilnvaras varēja tikt izmantotas, radīja tiesisku paļāvību, ka tās vairs netiks izmantotas.

50 Turklāt *Vodafone Italia* apgalvo, ka b) punktā uzdotais prejudiciālais jautājums ir nepieņemams arī tāpēc, ka tam nav nekādas saistības ar pamatlietām, kas attiecas tikai uz mobilo sakaru operatoriem noteiktā pienākuma piedalīties universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanas mehānismā likumību un ka Tiesa katrā ziņā uz šo jautājumu jau atbildējusi 2010. gada 6. oktobra spriedumā Komisija/Beļģija (C-222/08, EU:C:2010:583) un 2022. gada 10. novembra spriedumā *Eircom* (C-494/21, EU:C:2022:867).

51 *Wind Tre* norāda, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu jāatzīst par nepieņemamu, jo tajā nav ietverts visu pamatlietu faktu apraksts, it īpaši to lietu, kas attiecas uz šo pienākumu un kas tika izskatītas pirms Lēmuma 18/21/CIR pieņemšanas, un ka tajā nav ietverts to iemeslu izklāsts, kuri likuši iesniedzējtiesai uzdot minēto jautājumu, jo šī tiesa tikai esot atsaukusies uz dažu tajā notiekošās tiesvedības dalībnieku argumentiem.

52 *Fastweb* uzskata, ka prejudiciālais jautājums ir nepieņemams tāpēc, ka atbilde uz to izriet no *Consiglio di Stato* (Valsts padome) sprieduma Nr. 3388/2015, kas pasludināts saistībā ar prasību atcelt *AGCOM* lēmumus, kuri pieņemti pirms Lēmuma 18/21/CIR, un kas esot ieguvis *res judicata* spēku. Ar šo spriedumu *Consiglio di Stato* (Valsts padome) esot nospriedusi, ka no universālā pakalpojuma izrietošā sloga sadales nolūkā nav vajadzīgs, lai mobilās telefonijas pakalpojumi un fiksētās telefonijas pakalpojumi būtu aizstājami, un esot saglabājusi *AGCOM* iespēju noteikt citu kritēriju šī vērtējuma veikšanai. Savienības tiesībās neesot prasīts, lai valsts tiesa pārskata tādu nolēmumu kā minētais spriedums, lai ņemtu vērā Tiesas nolēmumu, kas pieņemts pēc šī pirmā lēmuma.

53 Jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru vienīgi valsts tiesas, kas izskata lietu un kam jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ziņā – ņemot vērā lietas īpatnības – ir novērtēt gan prejudiciālā nolēmuma nepieciešamību šīs tiesas sprieduma taisīšanai, gan Tiesai uzdoto jautājumu, uz kuriem šajā ziņā ir attiecināma nozīmīguma prezumpcija, nozīmīgumu. Tādējādi, ja uzdotais jautājums attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību, Tiesai principā jāpieņem nolēmums, izņemot, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz šo jautājumu (spriedums, 2023. gada 14. decembris, *Sparkasse Südpfalz*, C-206/22, EU:C:2023:984, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

54 Šajā ziņā no *Vodafone Italia* argumentiem par nepieņemamību, kas attiecas uz iespējamu pretrunu starp Lēmumu 18/21/CIR un iepriekšējiem *AGCOM* lēmumiem, iespējamu tās pilnvaru mobilo sakaru operatoriem noteikt pienākumu piedalīties universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanā zaudēšanu, kā arī to, ka nav saiknes starp prejudiciālā jautājuma b) punktu un pamatlietām, acīmredzami neizriet, ka iesniedzējtiesas lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar šo lietu faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu vai ka problēma ir hipotētiska.

55 Runājot par 2010. gada 6. oktobra spriedumu Komisija/Beļģija (C-222/08, EU:C:2010:583) un 2022. gada 10. novembra spriedumu *Eircom* (C-494/21, EU:C:2022:867), uz ko ir atsaucies *Vodafone Italia*, jāatgādina, ka, pat ja pieņem, ka pamatlietu atrisinājumu var izsecināt no šiem spriedumiem, šāds apstāklis nevar izraisīt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību, bet labākajā gadījumā var atbrīvot iesniedzējtiesu no LESD 267. panta trešajā daļā tai noteiktā pienākuma vērsties Tiesā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 7. februāris, *Confédération paysanne* u.c. (*In vitro* nejaušā mutaģenēze), C-688/21, EU:C:2023:75, 35. punkts).

56 Runājot par *Vodafone Italia* argumentu par nepieņemamību, kas attiecas uz 1996. gada 27. novembra paziņojumu, jānorāda, ka tas saistīts ar uzdoto prejudiciālo jautājumu pēc būtības, nevis ar tā pieņemamību, tāpēc tas jāizvērtē, izskatot šo jautājumu pēc būtības (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2024. gada 18. janvāris, *Lietuvos notarų rūmai* u.c., C-128/21, EU:C:2024:49, 43. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

57 Runājot par *Wind Tre* argumentiem par nepieņemamību, jānorāda, ka iesniedzējtiesa – lai gan to darījusi īsi – ir izklāstījusi iemeslus, kas tai likuši uzdot prejudiciālo jautājumu. Turklāt lēmumā uzdot prejudiciālu jautājumu ir izklāstīti pamatlietu fakti, tostarp ar *AGCOM* lēmumiem, kas pieņemti pirms Lēmuma 18/21/CIR, saistītā strīda galvenie elementi. Sīkāks šī strīda izklāsts šī strīda priekšmeta izpratnei nav vajadzīgs.

58 Runājot par *Vodafone Italia* un *Fastweb* argumentiem par nepieņemamību, kas attiecas uz *res judicata* spēku, kāds piemīt *Consiglio di Stato* (Valsts padome) vai citu Itālijas tiesu nolēmumiem, kuri pasludināti minētajā strīdā, jānorāda, ka pamatlietas attiecas uz Lēmuma 18/21/CIR likumību, nevis uz iepriekšējo *AGCOM* lēmumu, kas bija tā paša strīda priekšmets, likumību. *Vodafone Italia* un *Fastweb* nav paskaidrojuši, kā šīs tiesas šajos strīdos esot bijušas spiestas pārskatīt šos tiesas nolēmumus. Tādējādi redzams, ka šīs pašas tiesas varētu būt spiestas tikai pārskatīt savu judikatūru pēc sprieduma, ko Tiesa taisīs šajā lietā, neapšaubot *res judicata* spēku, kāds ir to iepriekšējiem lēmumiem. Katrā ziņā, tā kā turpmākie pasākumi, kas iesniedzējtiesai būs jāveic pēc šī Tiesas sprieduma, ir atkarīgi no tajā ietvertās atbildes satura, šie *Vodafone Italia* un *Fastweb* argumenti, izņemot to, ka tie iepriekš paredz šo atbildi, nevar ietekmēt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.

59 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu jāatzīst par pieņemamu.

Par prejudiciālo jautājumu

Par jautājuma b) punktu

60 Ar jautājuma b) punktu, kas jāizskata vispirms, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 97/33 5. pants un Direktīvas 2002/22 13. pants jāinterpretē tādējādi, ka VRI, lai novērtētu universālā pakalpojuma sniegšanas radītā sloga netaisnīgo vai nepamatoto raksturu, var ņemt vērā fiksētās telefonijas pakalpojumu un mobilās telefonijas pakalpojumu aizstājamības pakāpi. Šī tiesa arī vaicā, kādus vēl kritērijus VRI attiecīgā gadījumā šajā nolūkā var kumulatīvi vai alternatīvi piemērot.

61 Jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 97/33 5. panta 1. un 3. punktu, ja dalībvalsts, pamatojoties uz universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu aprēķinu, konstatē, ka tie uzņēmumam rada netaisnīgu slogu, tā ievieš mehānismu šo izmaksu sadalei ar citiem uzņēmumiem, kuri ekspluatē publiskos telekomunikāciju tīklus un balss telefonijas pakalpojumus, kas pieejami sabiedrībai.

Saskaņā ar šī 5. panta 4. punktu, ja šis aprēķins to attaisno un ņemot vērā iespējamu priekšrocību tirgū, ko gūst uzņēmums, kurš piedāvā universālo pakalpojumu, VRI noskaidro, vai šāds mehānisms ir jāizveido.

62 Tāpat arī Direktīvas 2002/22 12. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzēts, ka tad, ja VRI uzskata, ka universālā pakalpojuma sniegšana var radīt nepamatotu slogu uzņēmumiem, kas izraudzīti par universālā pakalpojuma sniedzējiem, tām jāaprēķina šīs sniegšanas neto izmaksas. Ja VRI, pamatojoties uz šo izmaksu aprēķinu, konstatē, ka vienam vai vairākiem uzņēmumiem, kas izraudzīti par universālā pakalpojuma sniedzējiem, uzlikts nepamatots slogs un ja šis vai šie uzņēmumi to lūdz, Direktīvas 2002/22 13. panta 1. punkts dalībvalstīm nosaka pienākumu veikt šajā nolūkā vajadzīgos pasākumus, proti, izveidot mehānismu kompensācijas izmaksai no valsts līdzekļiem un/vai mehānismu minēto izmaksu sadalei starp elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu sniedzējiem. No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka saistībā ar laikposmu, kurā piemērojama Direktīva 2002/22, Itālijas Republika izvēlējās izveidot šīs direktīvas 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto sadales mehānismu.

63 No tā izriet, ka gan Direktīvas 97/33, gan Direktīvas 2002/22 kontekstā universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu finansēšanas mehānisma izveidei ir izvirzīti divi nosacījumi, proti, ka šīs izmaksas tiek aprēķinātas un ka, pamatojoties uz šo aprēķinu, tiek konstatēts tā sloga netaisnīgais vai nepamatotais raksturs, ko šī pakalpojuma sniegšana rada izraudzītajam uzņēmumam.

64 Turklāt no Direktīvas 97/33 8. apsvēruma, 5. panta un I pielikuma pirmās daļas izriet, ka tikai universālā fiksēto publisko sakaru tīkla vai fiksēto publisko sakaru pakalpojuma sniegšanas neto izmaksas var būt šajā direktīvā paredzētā finansēšanas mehānisma priekšmets.

65 Tāpat arī Tiesa jau būtībā ir nospriedusi, ka tikai komunikāciju pakalpojumi, kam vajadzīga piekļuve un pieslēgums publiskam sakaru tīklam noteiktā atrašanās vietā, proti, izņemot mobilo sakaru pakalpojumus, var tikt finansēti, izmantojot Direktīvas 2002/22 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto mehānismu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Base Company* un *Mobistar*, C-1/14, EU:C:2015:378, 37. un 43. punkts).

66 Tā kā Direktīvā 97/33 paredzētā universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadales shēma pēc Direktīvas 2002/22 pieņemšanas nav būtiski mainījusies, atbilstošās līdzīgās šīs direktīvas normas jāinterpretē tādā pašā veidā.

67 Šajā ziņā ne no vienas Direktīvas 97/33 un Direktīvas 2002/22 normas neizriet, ka Savienības likumdevējs būtu vēlējies pats paredzēt nosacījumus, ar kādiem VRI jāuzskata, ka universālā pakalpojuma sniegšana var radīt netaisnīgu vai nepamatotu slogu. Turpretim gan no Direktīvas 97/33 5. panta 1., 3. un 4. punkta, gan no Direktīvas 2002/22 13. panta 1. punkta izriet, ka, tikai pamatojoties uz universālā pakalpojuma sniegšanas neto izmaksu aprēķinu, VRI var konstatēt, ka par universālā pakalpojuma sniedzēju izraudzītais uzņēmums faktiski ir netaisnīgi vai nepamatoti apgrūtināts un ka dalībvalstīm tad jāizlemj noteikt ar šīm izmaksām saistītās atlīdzības kārtību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 10. novembris, *Eircom*, C-494/21, EU:C:2022:867, 38. punkts).

68 Tādējādi jānorāda, ka dalībvalstu rīcība, izveidojot universālā pakalpojuma neto izmaksu finansēšanas mehānismu, ir ierobežota ar pienākumu ievērot objektivitātes, pārskatāmības, diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principus, kā arī līdz minimumam samazināt tirgus

izkropļošanu, aizsargājot sabiedrības intereses kopumā, kā tas būtībā izriet no Direktīvas 97/33 2. apsvēruma un 5. panta 1. punkta, kā arī Direktīvas 2002/22 3. panta 2. punkta un 13. panta 3. punkta.

69 Lai gan jēdzieni "netaisnīgs slogs" un "nepamatots logs" šajās direktīvās nav definēti, gan no Direktīvas 97/33 8. apsvēruma, gan Direktīvas 2002/22 21. apsvēruma izriet, ka Savienības likumdevējs ir paredzējis neto izmaksu, kuras universālā pakalpojuma sniegšana var radīt uzņēmumam, segšanas mehānismus sasaistīt ar pārmērīga sloga esamību šim uzņēmumam. Šajā kontekstā, uzskatīdams, ka universālā pakalpojuma neto izmaksas var arī nebūt šāds slogs visiem attiecīgajiem uzņēmumiem, tas ir vēlējies novērst, ka ikvienas universālā pakalpojuma sniegšanas neto izmaksas automātiski sniedz tiesības uz kompensāciju. Tiesa no tā secināja, ka netaisnīgs vai nepamatots slogs, kura esamība VRI jākonstatē, lai vispār varētu būt jebkāda kompensācija, ir slogs, kas ikvienam attiecīgajam uzņēmumam ir pārmērīgs attiecībā uz tā spēju to paciest, ņemot vērā tam piemītošo īpašību kopumu, tostarp tā aprīkojuma līmeni, saimniecisko un finansiālo stāvokli, kā arī tirgus daļu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 10. novembris, *Eircom*, C-494/21, EU:C:2022:867, 39. punkts).

70 Lai gan, ievērojot, ka šajā ziņā Direktīvā 97/33 un Direktīvā 2002/22 nekas nav precizēts, vispārīgi un objektīvi noteikt kritērijus, ar kuriem var izraudzīties robežvērtības, kuru pārsniegšanas gadījumā, ņemot vērā iepriekšējā punktā minētās īpašības, slogu var uzskatīt par pārmērīgu, ir VRI ziņā, tomēr konstatēt, ka universālā pakalpojuma sniegšanas slogs ir netaisnīgs vai nepamatots, lai piemērotu Direktīvas 97/33 5. panta 1. un 4. punktu un Direktīvas 2002/22 13. pantu, minētā iestāde drīkst tikai ar nosacījumu, ka tā īpaši izvērtē katra attiecīgā uzņēmuma situāciju, ņemot vērā šos kritērijus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 10. novembris, *Eircom*, C-494/21, EU:C:2022:867, 40. punkts).

71 Šajā ziņā Tiesa saistībā ar Direktīvu 2002/22 uzskatīja, ka jebkura universālā pakalpojuma sniedzēja tirgus daļas ņemšana vērā nozīmē, ka process, kurā nosaka, vai universālā pakalpojuma saistību dēļ šim pakalpojumu sniedzējam uzliktais slogs, iespējams, ir netaisnīgs, saistīts ar salīdzinošo elementu, ko VRI nevar ignorēt. Tas vien, ka ir konstatēti apstākļi, kas attiecas uz minētā pakalpojuma sniedzēja tirgus daļu atsevišķi, neļauj izdarīt lietderīgus secinājumus, ja nav salīdzinājuma ar tā konkurentiem piederošajām tirgus daļām. Šie secinājumi var atšķirties atkarībā no tirgū esošo konkurentu skaita, to savstarpējām saiknēm, ja tādas ir, vai no dažādajām attiecīgā tirgus nozarēm, kurās šie konkurenti darbojas (spriedums, 2022. gada 10. novembris, *Eircom*, C-494/21, EU:C:2022:867, 43. punkts).

72 Tiesa no tā secināja, ka kompetentajai VRI šajā procesā jāņem vērā universālā pakalpojuma sniedzēja stāvoklis attiecīgajā tirgū salīdzinājumā ar tā konkurentu stāvokli, un ka konkurences situācijas šajā tirgū novērtēšana ir Direktīvas 2002/22 12. un 13. panta piemērošanas nosacījumu neatņemama sastāvdaļa (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 10. novembris, *Eircom*, C-494/21, EU:C:2022:867, 44. un 47. punkts).

73 Tiesa arī atzinusi, ka universālā pakalpojuma sniedzējam piemītošo iezīmju vērtējums, ņemot vērā konkurences vidi, kurā tas attīstās, atbilst šīs direktīvas mērķiem (spriedums, 2022. gada 10. novembris, *Eircom*, C-494/21, EU:C:2022:867, 48. punkts).

74 Tas it īpaši attiecas uz informāciju par universālā pakalpojuma sniedzēja ekonomisko un finansiālo stāvokli. Proti, tikai konstatējums, ka šāds pakalpojumu sniedzējs joprojām ir rentabls, neraugoties uz slogu, ko tam rada universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas, neļauj izdarīt secinājumus par šo neto izmaksu ietekmi uz šā pakalpojumu sniedzēja spēju konkurēt ar citiem uzņēmumiem

mainīgajā tirgū. Nevar izslēgt, ka šis slogs kavē vai padara grūtāku vai sarežģītāku ieguldījumu finansēšanu jaunās tehnoloģijās vai saistītos tirgos, proti, investīcijas, ko tā konkurenti, iespējams, varētu veikt un kas šī iemesla dēļ pēdējiem minētajiem var radīt būtiskas konkurences priekšrocības (spriedums, 2022. gada 10. novembris, *Eircom*, C-494/21, EU:C:2022:867, 49. punkts).

75 Tādējādi, ņemot vērā universālā pakalpojuma sniedzēja stāvokli salīdzinājumā ar tā konkurentu stāvokli, VRI var novērtēt, vai universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas, kuras tam ir uzliktas, ir netaisnīgs slogs šim pakalpojumu sniedzējam Direktīvas 2002/22 12. un 13. panta nozīmē, jo tās rada konkurences izkropļojumus attiecīgajā tirgū, kas kaitē šim pakalpojumu sniedzējam (spriedums, 2022. gada 10. novembris, *Eircom*, C-494/21, EU:C:2022:867, 50. punkts).

76 Tā kā universālā pakalpojuma sniedzēja konkurences stāvokļa pasliktināšanās universālā pakalpojuma saistību dēļ, jo tam ir uzlikts netaisnīgs slogs, apdraudētu efektīvu konkurenci attiecīgajā tirgū, šāds apstāklis varētu apdraudēt universālā pakalpojuma sniegšanas nosacījumus un galu galā – šīs direktīvas 1. panta 1. punktā paredzētā mērķa – nodrošināt, ka, pateicoties efektīvai konkurencei un izvēlei, visā Eiropas Savienībā ir publiski pieejami labas kvalitātes pakalpojumi, – sasniegšanu (spriedums, 2022. gada 10. novembris, *Eircom*, C-494/21, EU:C:2022:867, 51. punkts).

77 Šajā ziņā jānorāda, ka dažādu telekomunikācijas pakalpojumu, it īpaši fiksētās telefonijas pakalpojumu un mobilās telefonijas pakalpojumu, aizstājamības novērtējums var būt viens no elementiem, pārbaudot konkurences vidi, kādā darbojas universālā pakalpojuma sniedzējs, ciktāl šis novērtējums tiek ņemts vērā šī sniedzēja konkurentu identificēšanā, dažādu dalībnieku tirgus daļu noteikšanā un konkurences spiediena, ko citi tirgus dalībnieki izdara uz minēto sniedzēju, novērtēšanā.

78 Tomēr konkurences vides, kādā darbojas universālā pakalpojuma sniedzējs, pārbaude nevar būt atkarīga no fiksētās telefonijas pakalpojumu un mobilās telefonijas pakalpojumu aizstājamības novērtējuma, bet tajā jāņem vērā visi konkurences ierobežojumi, kādiem ir pakļauts sniedzējs, tostarp tie, kas ir mazāk efektīvi un tūlītēji nekā pieprasījuma aizstāšana.

79 Šī sprieduma 66. punktā paredzēto iemeslu dēļ tā 71.–78. punktā izklāstītie apsvērumi *mutatis mutandis* ir piemērojami Direktīvas 97/33 5. pantam.

80 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka Lēmumā 18/21/CIR *AGCOM*, pirmkārt, ņēma vērā šī sprieduma 74.–78. punktā izklāstītos apsvērumus, jo uzskatīja, ka, lai gan fiksētās telefonijas pakalpojumi un mobilās telefonijas pakalpojumi nav pilnībā aizstājami un tādējādi nav runas par vienotu tirgu, mobilās telefonijas pakalpojumi tomēr rada pieaugošu konkurences spiedienu uz fiksētās telefonijas pakalpojumiem, kas izpaužas kā fiksētās telefonijas operatoru pārdošanas apjoma un ieņēmumu zudums, ja klienti izlemj izmantot tikai savu mobilo tālruni vai izmantot savu mobilo tālruni un saglabāt fiksētā tīkla pakalpojumu, bet izmantot mobilo sakaru pakalpojumu arī savās mājās, un, otrkārt, pārbaudīja citus konkurences situācijas elementus.

81 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz jautājumā b) punktu jāatbild, ka Direktīvas 97/33 5. pants un Direktīvas 2002/22 13. pants jāinterpretē tādējādi, ka

– dalībvalstīm, ievērojot objektivitātes, pārskatāmības, diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principus, kā arī vajadzību līdz minimumam samazināt izkropļojumus tirgū, aizsargājot sabiedrības intereses kopumā, jānosaka kritēriji, kas VRI ļauj, īpaši izvērtējot katra

attiecīgā uzņēmuma situāciju, novērtēt, vai slogu, ko rada universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas, var uzskatīt par pārmērīgu un tādējādi par netaisnīgu vai nepamatotu operatoram, kam uzliktas šādas saistības;

– veicot šo vērtējumu, kompetentā VRI pārbauda attiecīgam operatoram piemītošo īpašību kopumu, ņemot vērā tā situāciju salīdzinājumā ar tā konkurentu situāciju attiecīgajā tirgū;

– fiksētās telefonijas pakalpojumu un mobilās telefonijas pakalpojumu aizstājamības pakāpe var būt atbilstošs elements minētā vērtējuma veikšanai, tāpat kā visi konkurences ierobežojumi, kam ir pakļauts universālā pakalpojuma sniedzējs.

Par jautājuma a) punktu

82 Jautājuma a) punktā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 97/33 5. pants un Direktīvas 2002/22 13. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas mobilo sakaru pakalpojumu operatoru dalību universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadales starp elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu sniedzējiem mehānismā nepadara atkarīgu no zināmas fiksētās telefonijas pakalpojumu un mobilās telefonijas pakalpojumu aizstājamības pakāpes esamības.

83 Šajā ziņā saistībā ar attiecīgās tiesību normas formulējumu jānorāda, ka no Direktīvas 97/33 5. panta 1. punkta izriet, ka tad, ja dalībvalstis ievieš mehānismu universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadalei ar "citiem uzņēmumiem, kas ekspluatē publiskos telekomunikāciju tīklus un balss telefonijas pakalpojumus, kuri pieejami sabiedrībai", tās pienācīgi ņem vērā pārskatāmības, diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principus.

84 Tāpat arī Direktīvas 2002/22 13. panta 1. punkts paredz, ka tad, ja, pamatojoties uz universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu aprēķinu, VRI konstatē, ka uzņēmumam uzlikts nepamatots slogs, dalībvalstis pēc izraudzītā uzņēmuma lūguma nolemj izveidot mehānismu, lai šim uzņēmumam kompensētu to aprēķinātās neto izmaksas, ievērojot pārskatāmību un no valsts līdzekļiem, un/vai sadalītu šīs neto izmaksas starp "elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu sniedzējiem".

85 No šajās tiesību normās izmantotajām frāzēm "uzņēmumi, kas ekspluatē publiskos telekomunikāciju tīklus un balss telefonijas pakalpojumus, kas pieejami sabiedrībai", un "elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu sniedzēji" izriet, ka Savienības likumdevējs nav paredzējis no universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadales mehānisma pavisam izslēgt dažus elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu sniedzējus, it īpaši mobilo sakaru pakalpojumu operatorus.

86 Turklāt atšķirībā no mobilo sakaru pakalpojumu izslēgšanas no jēdziena "universālais pakalpojums", kas veikta 4. pantā Direktīvā 2002/22, kura grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/136/EK (OV 2009, L 337, 11. lpp.) (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Base Company* un *Mobistar*, C-1/14, EU:C:2015:378, 32.–37. punkts), Savienības likumdevējs šo pakalpojumu sniedzējus nav izslēdzis no dalības šajā universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadales mehānismā.

87 Runājot par kontekstu, kādā iekļaujas attiecīgās tiesību normas, jānorāda, pirmkārt, ka no Direktīvas 2002/22 23. apsvēruma būtībā izriet, ka universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas, ja vien tiek ievēroti pārskatāmības, mazākā iespējamā tirgus izkropļojuma,

diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principi, var tikt sadalītas starp visiem uzņēmumiem vai dažām konkrētām uzņēmumu grupām un ka jēdziens "mazākais iespējamais tirgus izkropļojums" nozīmē atgūt iemaksas šo izmaksu finansēšanā tādā veidā, kas, cik vien iespējams, līdz minimumam samazina galalietotāju segtā finanšu sloga ietekmi, piemēram, cik vien iespējams sadalot iemaksas.

88 Otrkārt, šīs direktīvas 21. apsvērumā noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadales metode ir balstīta uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem un atbilst samērīguma principam, taču šis princips tām neliedz no iemaksu veikšanas izslēgt jaunpienācējus, kuru tirgus daļa vēl nav liela.

89 Tādējādi no attiecīgo tiesību normu formulējuma un konteksta izriet, ka Savienības likumdevējs ir vēlējies sniegt dalībvalstīm iespēju definēt universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadales mehānisma dalībnieku loku, ja vien ir ievērots zināms skaits prasību, kas skaidri atgādinātas šajās tiesību normās.

90 Šajā ziņā, lai gan nav izslēgts, ka var uzskatīt, ka sadales kritēriji, kuros ņemta vērā tā konkurences spiediena intensitāte, ko mobilo sakaru pakalpojumi rada uz fiksēto sakaru pakalpojumiem, ņemot vērā šo pakalpojumu lielākas vai mazākas aizstājamības pakāpi, proporcija, kādā mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji izmanto publiskos telekomunikāciju tīklus, vai priekšrocības, kādas pēdējie minētie gūst no universālā pakalpojuma sniegšanas, atbilst šī sprieduma 83., 84., 87. un 88. punktā paredzētajiem principiem, it īpaši samērīguma un diskriminācijas aizlieguma principiem, no Direktīvas 97/33 un Direktīvas 2002/22 normām nevar secināt, ka mobilās telefonijas pakalpojumu sniedzēju dalību universālā pakalpojuma neto izmaksu sadales mehānismā tās padara atkarīgu no tā, vai starp šiem pēdējiem minētajiem pakalpojumiem un fiksētās telefonijas pakalpojumiem pastāv zināmas pakāpes aizstājamība.

91 Šo secinājumu neatspēko nedz *Vodafone Italia* arguments, kas attiecas uz 1996. gada 27. novembra paziņojumu, nedz tā arguments, saskaņā ar kuru pastāv līdzība starp Savienības tiesisko regulējumu elektronisko komunikāciju jomā un Savienības tiesisko regulējumu pasta pakalpojumu jomā, tāpēc pamatlietās pēc analoģijas būtu jāpiemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/6/EK (2008. gada 20. februāris), ar ko Direktīvu 97/67/EK groza attiecībā uz Kopienas pasta pakalpojumu iekšējā tirgus pilnīgu izveidi (OV 2008, L 52, 3. lpp.), 27. apsvērums, no kura izriet, ka to uzņēmumu noteikšanai, kuriem jāveic iemaksas kompensāciju fondā, kurš paredzēts universālā pakalpojuma finansēšanai, jāpārbauda, vai šo uzņēmumu sniegtos pakalpojumus no lietotāja viedokļa var uzskatīt par tādiem, kas saistīti ar universālo pakalpojumu, jo tiem ar to ir pietiekama savstarpējas aizstājamības pakāpe, kā arī ar to saistītā Tiesas judikatūra.

92 Runājot, pirmām kārtām, par 1996. gada 27. novembra paziņojumu, jānorāda, ka tajā nav noteikts vispārīgs dalībvalstu pienākums mobilās telefonijas pakalpojumu sniedzēju dalību universālā pakalpojuma neto izmaksu sadales mehānismā pakļaut konstatējumam, ka pastāv zināma mobilās telefonijas pakalpojumu un fiksētās telefonijas pakalpojumu aizstājamības pakāpe.

93 Kā būtībā izriet no šī paziņojuma 3. daļas 8. punkta, Eiropas Komisija tajā tikai norādījusi, ka, vērtējot licencēšanas un paziņošanas procedūras, kas attiecas uz balss telefoniju un publisko tīklu nodrošināšanu un kas dalībvalstīm bija jāpaziņo līdz 1997. gada 1. janvārim atbilstoši Komisijas Direktīvai 96/19/EK (1996. gada 13. marts) par grozījumiem Direktīvā 90/388/EEK attiecībā uz pilnīgas konkurences ieviešanu telekomunikāciju tirgū (OV 1996, L 74, 13. lpp.), tā pārbaudīja, vai saistībā ar jaunpienācēju un/vai mobilo sakaru operatoru ieguldījumu universālā pakalpojuma

neto izmaksās slogs, kas uzlikts šiem operatoriem, bija sadalīts atbilstoši objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, kā arī ievērojot samērīguma principu, it īpaši ņemot vērā mobilās telefonijas pakalpojumu un fiksētās balss telefonijas pakalpojumu aizstājamības pakāpi.

94 No tā izriet, ka Komisija bija paredzējusi šo aizstājamības pakāpi labākajā gadījumā ņemt vērā kā vienu no elementiem, vērtējot, vai ir ievērots samērīguma princips.

95 Runājot, otrām kārtām, par Direktīvas 2008/6 27. apsvērumu, pietiek norādīt, ka Direktīvā 97/33 un Direktīvā 2002/22 nav ietverts neviens apsvērums vai tiesību norma, kuras formulējums ir līdzīgs šī 27. apsvēruma formulējumam.

96 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz jautājuma a) punktu jāatbild, ka Direktīvas 97/33 5. pants un Direktīvas 2002/22 13. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas mobilo telekomunikāciju pakalpojumu operatoru dalībai universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadales starp elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu sniedzējiem mehānismā neizvirza nosacījumu, ka starp fiksētās telefonijas pakalpojumiem un mobilās telefonijas pakalpojumiem jābūt zināmai aizstājamības pakāpei, ja vien šajā tiesiskajā regulējumā ir ievēroti pārskatāmības, diskriminācijas aizlieguma, samērīguma, objektivitātes un galalietotājiem uzliktā finansiālā sloga ietekmes samazināšanas principi.

Par tiesāšanās izdevumiem

97 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/33/EK (1997. gada 30. jūnijs) par savstarpējo savienojumu telekomunikāciju nozarē universālā pakalpojuma nodrošināšanai un savstarpēju savietojamību, piemērojot atvērtā tīkla nodrošinājuma (ATN) principus, 5. pants un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/22/EK (2002. gada 7. marts) par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva) 13. pants

jāinterpretē tādējādi, ka

– **dalībvalstīm, ievērojot objektivitātes, pārskatāmības, diskriminācijas aizlieguma un samērīguma principus, kā arī vajadzību līdz minimumam samazināt izkropļojumus tirgū, aizsargājot sabiedrības intereses kopumā, jānosaka kritēriji, kas valsts regulatīvajām iestādēm ļauj, īpaši izvērtējot katra attiecīgā uzņēmuma situāciju, novērtēt, vai slogu, ko rada universālā pakalpojuma saistību neto izmaksas, var uzskatīt par pārmērīgu un tādējādi par netaisnīgu vai nepamatotu operatoram, kam uzliktas šādas saistības;**

– **veicot šo vērtējumu, kompetentā valsts regulatīvā iestāde pārbauda attiecīgam operatoram piemītošo īpašību kopumu, ņemot vērā tā situāciju salīdzinājumā ar tā konkurentu situāciju attiecīgajā tirgū;**

– **fiksētās telefonijas pakalpojumu un mobilās telefonijas pakalpojumu aizstājamības pakāpe var būt atbilstošs elements minētā vērtējuma veikšanai, tāpat kā visi konkurences ierobežojumi, kam ir pakļauts universālā pakalpojuma sniedzējs;**

– **tie pieļauj valsts tiesisko regulējumu, kas mobilo telekomunikāciju pakalpojumu operatoru dalībai universālā pakalpojuma saistību neto izmaksu sadales starp elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu sniedzējiem mehānismā neizvirza nosacījumu, ka starp fiksētās telefonijas pakalpojumiem un mobilās telefonijas pakalpojumiem jābūt zināmai aizstājamības pakāpei, ja vien šajā tiesiskajā regulējumā ir ievēroti pārskatāmības, diskriminācijas aizlieguma, samērīguma, objektivitātes un galalietotājiem uzliktā finansiālā sloga ietekmes samazināšanas principi.**

[Paraksti]